No. 45 Donderdag 7 November 1907 7de Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

Orgaan der Vereeniging

Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.

OOST EN WEST

Abonnementsprijs per jaar.

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 1.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per regel	f 0.15
Bij plaatsing van 300 regels	„ 0.12½
„ „ „ 1000 „	„ 0.10

Mededeelingen of **Ingezonden Stukken** moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: **7a Heerengracht**, Den Haag.

Voor **Administratie** en **Verandering van Woonplaats** wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, **51 Verhulststraat**.

Voor **Advertentiën** tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", **AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424**, beiden Den Haag.

Het hoofddoel der Vereeniging is

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indiën onder gansch het volk en het vorderen der welvaart in die gewesten, om zoodoende en ook door het verleenen van onderlinge hulp, ware belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt f1.50 tot f5.— 'sjaars, (voor Indië en het buitenland minstens f2.50).

Zij die f5. of meer contribueeren of een gift in éens schenken van f100, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het *Koloniaal Weekblad* toegezonden.

Inhoud van dit nummer.

I. Van Boeatan.

J.l. Dinsdagmiddag omstreeks 4 uur werden wij zeer aangenaam verrast door een bezoek van H. M. de Koningin aan onze permanente Tentoonstelling, tegelijk verkooplokaal in de Heulstraat No. 17, Den Haag. H. M., die door de directrice, mej. Loeber, rondgeleid werd, vroeg bizonder belangstellend naar den vooruitgang van verschillende takken van Indischen huisvlijt en kunstnijverheid, roemde zeer onze nieuwe inrichting en deed verscheidene inkoopen uit de ruime keuze van voorwerpen daar thans, ook met het oog op het a.s. St. Nicolaasfeest, aanwezig.

Mededeelingen.

II. Van het Dagelijksch Bestuur:

Wij ontvingen dezer dagen het volgende schrijven met het concept der gewijzigde statuten en van het huishoudelijk reglement der Vereeniging, welke achtereenvolgens hier zullen worden opgenomen, teneinde alle leden in de gelegenheid te stellen er kennis mee te maken. Eventueele op- en aanmerkingen worden gaarne zoo spoedig mogelijk ingewacht aan 't adres van den secretaris van het Hoofdbestuur: H. E. Prins, Heulstraat 17, Den Haag.

's-Gravenhage 31 Oct. 1907.

Aan het Hoofdbestuur der Vereeniging „Oost en West".

In de Algemeene Vergadering van 29 Aug. '07, te Nijmegen gehouden, werden de heeren v. Meurs en Pierson met den ondergeteekende in commissie benoemd, om, na overweging van alle ingediende amendementen op het door het Hoofdbestuur gedaan voorstel, nieuwe statuten en een nieuw huishoudelijk reglement te ontwerpen.

De commissie heeft als uitgangspunt genomen het voorstel van het Hoofdbestuur, medegedeeld in het Koloniaal Weekblad van 7 Juni 1907, met de toelichtingen daarop in het nummer van 8 Augustus 1907, — en verder rekening gehouden met de amendementen van de afdeeling 's-Gravenhage en nader aangeduide wijzigingen van het Dagelijksch Bestuur in het Koloniaal Weekblad van 15 Augustus 1907. Overigens heeft de commissie zooveel mogelijk van de statuten overgebracht naar het huishoudelijk reglement, wat minder de grondbeginselen betreft, en dat zij meende daar beter op zijn plaats te zijn met het oog ook op eventueel gemakkelijker aan te brengen verbeteringen, welke door de practijk worden aangewezen. In hoofdzaak onderscheiden zich voorts de nieuwe ontwerpen van de tegenwoordige bepalingen, dat daarin meer geregeld is omtrent het beheer der geldmiddelen en bezittingen van de Vereeniging

Namens de commissie voornoemd heeft de ondergeteekende voornoemd de eer uw Hoofdbestuur hierbij aan te bieden, de door haar eenstemmig goedgekeurde ontwerpen.

w g. C. R. BAKHUIZEN VAN DEN BRINK.

Concept Gewijzigde Statuten.

Art. 1. De vereeniging Oost en West is gevestigd te 's-Gravenhage.

Art. 2. De Vereeniging is aangegaan voor den tijd van 29 achtereenvolgende jaren, gerekend van den dag der oprichting, zijnde 3 Mei 1899.

Eén jaar voor het eindigen van dezen termijn zal door de Vereeniging een besluit worden genomen omtrent haren verderen duur.

Art. 3. Het doel der Vereeniging is: den band tusschen Nederland en zijne bezittingen en koloniën in Oost- en West-Indië voortdurend te versterken, en het bevorderen, zoowel van beider gemeenschappelijke belangen, als die van Oost- en West-Indië in het bijzonder.

Art. 4. De Vereeniging tracht dit doel te bereiken door:

1. Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Oost- en West-Indische bezittingen en koloniën.

2. Het steunen van alles wat dienen kan om de welvaart in Oost- en West-Indië te bevorderen, bij name de ontwikkeling van de Nijverheid, daaronder in het bijzonder ook begrepen de Inlandsche Kunstnijverheid.

3. Het geven van raad wat betreft de plaatsing van kinderen, die men voor hunne opvoeding en onderwijs uit de Indiën naar Europa wil zenden of gezonden, dan wel daar achter gelaten heeft, en desverlangd het houden van toezicht over die kinderen;

4. Het geven van raad omtrent reis, uitzet, inrichting, verblijf, onderwijs, medische hulp, inkoopen enzoovoorts aan naar Oost- of West-Indië vertrekkende of aldaar aangekomen personen;

5 Het geven van raad wat betreft hotels, pensions, huisvesting, inrichting, onderwijs, medische hulp, inkoopen enzoovoort op verlangen van uit de Indiën komende personen.

6. Het behulpzaam zijn van degenen, wier belangen de Vereeniging voorstaat, in het verkrijgen van werkzaamheden.

7. Het medewerken met andere vereenigingen, welke in dezelfde richting werken als de Vereeniging Oost en West.

8. Het aanwenden van andere wettige middelen, welke aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.

Art. 5. De Vereeniging bestaat uit Eere-leden, Leden-begunstigers en Leden, die alle dezelfde rechten hebben.

Tot eere-leden kunnen door de algemeene vergadering, op voorstel van het Hoofdbestuur of tien leden, benoemd worden zij, die zich bizonder verdienstelijk jegens de Vereeniging hebben gemaakt

Leden-begunstigers zijn zij, die f 5 of meer jaarlijksche contributie betalen of een bijdrage geven van minstens f 100 ineens.

Leden zijn zij, die eene jaartijksche contributie betalen van minimum f 1.50 tot minder dan f 5.

Rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen kunnen begunstigend lid of lid worden.

Alle leden ontvangen kosteloos, zoo 't verschijnt, het orgaan der Vereeniging en hebben vrijen toegang, met recht tot introductie, tot de lokalen der Vereeniging, behoudens het bepaalde in de volgende alinea.

Alle leden hebben vrijen toegang tot tentoonstellingen, lezingen en voordrachten der Vereeniging, tenzij door het Hoofd- of Afdeelingsbestuur en voor leden verminderd entrée is vastgesteld.

Art. 6. Het lidmaatschap wordt verloren:

a. door overlijden;
b. door opzegging;
c. door vervallenverklaring.

De vervallenverklaring kan worden uitgesproken door het Hoofdbestuur, ingeval van wanbetaling van contributie.

In andere gevallen heeft de vervallenverklaring van het lidmaatschap plaats krachtens besluit van de algemeene vergadering, genomen met 2/3 van de uitgebrachte geldige stemmen.

Art. 7. Behalve uit de in art. 5 bedoelde bijdragen en contributiën, bestaan de geldmiddelen der Vereeniging uit schenkingen, erfstellingen en legaten, en uit de geldelijke voordeelen, welke voor de Vereeniging kunnen voortvloeien uit de inrichtingen, die door hare bemiddeling tot stand komen of zijn gekomen.

Art. 8. Uit en door de leden wordt gekozen een Hoofdbestuur, bestaande uit minstens negen leden, waarvan ten minste vier en ten hoogste vijf in 's-Gravenhage woonachtig moeten zijn, en waarin iedere na te melden afdeeling der Vereeniging van 25 leden of meer, door minstens één harer leden moet vertegenwoordigd zijn. De Vereeniging wordt in en buiten rechten vertegenwoordigd door den Voorzitter of Onder-Voorzitter, den Secretaris en den Penningmeester.

Uit de te 's-Gravenhage gevestigde leden van 't Hoofdbestuur worden door de Algemeene Vergadering benoemd een Voorzitter, een Onder-Voorzitter, een Secretaris en een Penningmeester, die tezamen het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging vormen.

De wijze van aftreding der Hoofdbestuursteden, de voorziening in tusschentijds ontstane of gewone vacatures, de regeling van werkzaamheden van Hoofdbestuur en Dagelijksch Bestuur worden bij huishoudelijk reglement vastgesteld.

De leden van het Hoofdbestuur genieten vergoeding van reis- en verblijfkosten voor het bijwonen van Algemeene- en Hoofdbestuursvergaderingen, en voor andere gemaakte onkosten in de waarneming van hunne betrekking, welke vergoedingen ten laste van het Hoofdbestuur komen.

Art. 9. Het Hoofdbestuur heeft, binnen de grenzen door de Algemeene Vergadering vast te stellen, de beschikking over de goederen en geldmiddelen der Vereeniging.

Art. 10. De Vereeniging is zooveel mogelijk ingedeeld in Afdeelingen, welke elk afzonderlijk rechtspersoonlijkheid kunnen bezitten.

Op plaatsen, waar geen Afdeeling bestaat, kan het Hoofdbestuur een Afdeeling oprichten, op verzoek van minstens 10 binnen de grenzen der op te richten afdeeling wonende leden der Vereeniging.

Het grensgebied der Afdeelingen wordt in overleg

met de Afdeelingsbesturen door het Hoofdbestuur vastgesteld.

De binnen het gebied eener afdeeling wonende leden der Vereeniging staan geldelijk en administratief onder het bestuur der afdeeling; de buiten eenige afdeeling wonende leden staan geldelijk en administratief onder het Hoofdbestuur der Vereeniging

Geschillen hieromtrent worden beslist door het Hoofdbestuur.

Art. 11. Het Hoofdbestuur heeft het recht om afdeelingen, waarvan het aantal leden beneden 10 is gedaald, te ontbinden.

De Algemeene Vergadering heeft het recht om afdeelingen, welke hare geldelijke verplichtingen tegenover het Hoofdbestuur niet behoorlijk nakomen, op te heffen.

De geldmiddelen en archiefstukken van ontbonden of opgeheven afdeelingen moeten worden overgedragen aan het Hoofdbestuur der Vereeniging.

Art. 12. Iedere afdeeling kiest haar eigen bestuur. Het bestuur van elke afdeeling vertegenwoordigt deze zelfstandig, ook, waar zulks kan. in rechten, doch alleen in zaken, uitsluitend de afdeeling betreffende.

De afdeeling, welke rechtspersoonlijkheid wenscht te verkrijgen, ontwerpt vooraf hare statuten, die, alvorens daarop de Koninklijke goedkeuring wordt gevraagd, de instemming behoeven van het Hoofdbestuur. Dezelfde instemming wordt vereischt voor de huishoudelijke reglementen der afdeelingen en voor alle wijzigingen of aanvullingen van statuten of reglementen.

In geval van verschil ter zake statuten of reglementen tusschen het Hoofdbestuur en het Afdeelingsbestuur, wordt de beslissing ingeroepen van de Algemeene vergadering.

Art. 13. De Afdeelingen storten jaarlijks in de kas van het Hoofdbestuur *f* 0.50 voor iederen persoon, die op 1 Januari van eenig jaar lid eener Afdeeling is en zijne contributie heeft betaald.

Van alle erfstellingen en van alle legaten of schenkingen boven de *f* 100 aan eene rechtspersoonlijkheid bezittende Afdeeling gemaakt, moet aan de kas van het Hoofdbestuur 25% worden afgestaan, tenzij dit in strijd is met een door den gever gemaakte bepaling.

Het Hoofdbestuur heeft het recht eene afdeeling te ontheffen van de storting in de eerste alinea bedoeld, en zulks over het eerste jaar van haar bestaan.

De finantiëele verplichting tegenover het Hoofdoestuur van buiten Nederland gevestigde afdeelingen, wordt voor elk van die afdeelingen afzonderlijk geregeld. Die regeling is onderworpen aan de goedkeuring der Algemeene Vergadering.

Art. 14. Elke Afdeeling benoemt jaarlijks een afgevaardigde en diens plaatsvervanoer om haar ten haren kosten op de Algemeene Vergadering te vertegenwoordigen.

Art. 15. Jaarlijks in de maand Juli of Augustus wordt door het Hoofdbestuur de gewone Algemeene Vergadering belegd, waarin door dat bestuur:

1. Mededeeling wordt gedaan omtrent de werkzaamheden en den toestand;
2. rekening en verantwoording wordt afgelegd:
3. aan de orde wordt gesteld de voorziening in vacatures en de benoeming van een commissie tot onderzoek der rekening en verantwoording over 't loopende jaar;
4. ter behandeling worden voorgedragen de voorstellen van het Hoofdbestuur en die, welke tijdig van de Afdeelingen zijn ingekomen.

Buitengewone algemeene vergaderingen hebben plaats, wanneer het Hoofdbestuur die noodig acht, of indien het schriftelijk verzoek daartoe is uitgegaan van minstens drie afdeelingen met opgave van de te behandelen onderwerpen.

Art. 16. De Afdeelingen worden in de algemeene vergaderingen vertegenwoordigd door haar afgevaardigden.

Niet-afgevaardigde leden der Vereeniging hebben toegang tot die vergaderingen en het recht aan de besprekingen deel te nemen.

Art. 17. Stemrecht wordt alleen uitgeoefend door de Afgevaardigden der afdeelingen en door den Voorzitter, onverschillig of deze al dan niet afgevaardigde eener Afdeeling is.

Het aantal stemmen voor de Afdeelingen uit te brengen, bedraagt voor afdeelingen met minder dan 26 leden één stem, voor afdeelingen van 26 t/m 50 leden twee stemmen, van 51 t/m 75 leden drie stemmen, van 76 t/m 100 leden vier stemmen, en voorts voor ieder 100-tal leden boven de 100 één stem meer, met dien verstande, dat eene afdeeling niet meer dan zes stemmen kan uitbrengen.

Art. 18. Alle besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen, behoudens het hierna volgende.

Wordt bij een eerste stemming geen volstrekte meerderheid verkregen, dan heeft een tweede vrije stemming plaats, die, geen meerderheid opleverende, gevolgd wordt door eene herstemming tusschen het dubbeltal, hetwelk de meeste stemmen verkreeg. Als meer dan twee personen een gelijk aantal stemmen verkrijgen, dan heeft een tusschenstemming plaats, terwijl het lot beslist, indien alsdan geen meerderheid werd verkregen.

Bij stemming over zaken wordt een voorstel geacht verworpen te zijn, indien de stemmen staken.

Art. 19. Voorstellen tot wijziging der statuten kunnen alleen worden gedaan door het Hoofdbestuur of door ten minste drie afdeelingen.

Voor de aanneming van zoodanige voorstellen is noodig eene meerderheid van 2/3 der uitgebrachte stemmen in eene algemeene vergadering, waarin ten minste 2/3 van het aantal Afdeelingen vertegenwoordigd is.

Bij niet voldoende vertegenwoordiging heeft binnen drie weken een nieuwe algemeene vergadering plaats, waarin zoodanige voorstellen kunnen worden aangenomen met eene meerderheid van 2/3 der uitgebrachte stemmen, ongeacht het aantal vertegenwoordigde afdeelingen.

Art 20. Ontbinding der Vereeniging binnen den bij artikel 2 gestelden termijn, kan alleen plaats hebben krachtens besluit eener algemeene vergadering, genomen overeenkomstig de bepalingen van 't voorgaande artikel.

In het besluit tot ontbinding wordt de wijze van likwidatie geregeld, de likwidateuren benoemd en de bestemming van de bezittingen der Vereeniging vastgesteld.

Art. 21. Het huishoudelijk reglement der Vereeniging behoeft de goedkeuring der algemeene vergadering, en mag geene bepalingen bevatten in strijd met deze statuten.

(Het Concept Huish. Reglement komt in het volgende Weekblad).

Koloniale praatjes.

Het Europeesch element in het Indische Leger.

Het verloop van het Europeesch deel van het Indisch leger heeft in de laatste jaren meer dan eens het onderwerp van bespreking uitgemaakt in tijdschrift en courant, en het is nu weer naar aanleiding van de thans aanhangige Indische begrooting, dat daarop o. a. gewezen werd door den gepensionneerden generaal-majoor G. F. Soeters in zijn, door Moederland en Koloniën uitgegeven beschouwingen op de Indische oorlogsbegrooting, voorkomende in de meergenoemde brochure, welke door de Vereeniging in het licht werd gegeven.

De heer Soeters wijst er dan, aan de hand van de in de koloniale verslagen verstrekte gegevens, in de eerste plaats op, dat in het tienjarig tijdperk 1896—1905 het verlies aan Europeanen bij het Indische leger een totaal aanwees van 21810 man tegenover een winst van 17462 man, terwijl gedurende dat gansche tijdperk in geen enkel jaar, behalve in 1898, het verliescijfer door het winstcijfer werd gedekt.

De werving in Nederland ging in dat tijdperk merkbaar achteruit, verminderde van 2212 in 1896 tot 849 in 1905, voor die in Indië loopen de uitkomsten weinig uiteen en zou zelfs eenige stijging te staven vallen; terwijl uit de cijfers der herverbintenissen, pensionneeringen, gepasporteerden, en zoo voort, door den heer Soeters wordt afgeleid, dat de lust om in militairen dienst te blijven vermindert. „Dit moet juist aangemoedigd worden," schrijft hij, „want waar er bij de Nederlanders weinig geneigdheid bestaat om zich voor het Indische leger te laten aanwerven, moet met alle middelen getracht worden hen, die er toe overgegaan zijn, zoolang te behouden, als er nog goede diensten van hen te verwachten zijn."

De nood dringt hier volgens den schrijver, die in de Europeanen de ruggegraat van ons Indisch leger blijft zien, bovenal om het ook tegenover een buitenlandschen vijand te kunnen doen optreden.

De maatregelen om in den toestand verbetering te brengen worden in het kort als volgt geresumeerd:

„De staat van den Europeeschen soldaat in het algemeen en van den Europeeschen onderofficier in het bijzonder, moet in alle opzichten verbeterd worden. Niet alleen in verhooging van de soldij moet het gezocht worden, maar in de geheele toekenning wat woning, verpleging en betaling betreft. De te nemen maatregelen moeten evenwel flink en krachtig zijn, diep moet in de beurs getast worden, want de verbetering moet geen peuterwerk blijven."

De pensioensvooruitzichten dienen ook in verband met die voor de zeemacht te worden verbeterd; terwijl de schrijver de soldijen zou willen zien gesteld op resp. *f*3, *f*2.30, *f*1.60, *f*0.75 en *f*0.45 daags voor een adj.-onderofficier, sergeant-majoor, sergeant of fourier, korporaal en soldaat.

Wat de verbetering in woning en verpleging betreft, dringt schrijver aan op de aan gehuwde militairen open te stellen gelegenheid, door toekenning eener schadeloosstelling voor huishuur, om in hun huisvesting buiten het militaire kampement te voorzien, terwijl voorts gewezen wordt op de noodzakelijkheid om wijziging te brengen in de bepalingen betreffende het reizen over land en vooral met spoortreinen, waar de Europeesche onderofficier toch in de laagste klasse wordt vervoerd in gezelschap van de ongegradueerden van alle landaarden, dwangarbeiders enzoovoort.

Voorts zou op dienstneming bij het leger gunstig werken, vooral wat het Europeesche element betreft, indien men er toe kon besluiten om aan hen, die eenigen tijd in het leger hebben gediend, een zekeren voorrang toe te kennen bij het verkrijgen van burgerlijke gouvernementsbetrekkingen, tegen welke regeling, waar deze in Nederland op moeilijkheden moge stuiten, in Indië volgens den schrijver minder bezwaar bestaat.

Wij zien dezen verder wederom het denkbeeld op den voorgrond brengen van de vorming van afzonderlijke afdeelingen kleurlingen, waarbij de volgende zinsnede niet kan nalaten ietwat zonderling te treffen:

„Het staatkundig gevaar, dat weleens geopperd is tegen het vereenigen van Indo's in afzonderlijke afdeelingen, instede van hen over alle Europeesche compagnieën te verdeelen, moet naar mijne meening ten eenenmale denkbeeldig genoemd worden, te meer daar de korpsen — bataljons — nimmer onvermengd uit Europeanen bestaan, doch tegen één of twee compagnieën van dien landaard drie of twee compagnieën inlanders — Amboneezen of anderen landaard — tellen."

Het t e m e e r hier wijst er onzes inziens op, dat ook volgens dezen schrijver toch eigenlijk aan die denkbeeldigheid ten eenenmale van het gevaar nog wel wat ontbreekt, en om dit nu geheel te kunnen elimineeren, wordt het inlandsch element tegen het Europeesch uitgespeeld, tegen de ruggegraat dus nog wel.

Wijders zien wij den schrijver het stelsel aanbevelen van het verleenen van korte verloven naar Nederland, telkens na zes jaren dienst, mits een nieuwe voorloopige verbintenis voor zes jaren is aangegaan, welke eerst kracht krijgt, wanneer de man te Harderwijk voor den dienst in de koloniën geneeskundig is goedgekeurd.

Tegenover de verhooging van uitgaven, welke deze maatregelen zouden vorderen, stelt de heer Soeters de bezuinigingen, te verkrijgen door opheffing van de pupillenschool te Gombong en der Koloniale Reserve.

De schrijver wil de jongelieden, die nu te Gombong geplaatst worden, zien gelaten bij de liefdadige instellingen, waar zij nu reeds van hun 8e tot hun 12e jaar verzorgd worden, terwijl hij instede van de Koloniale Reserve, een Indische afdeeling zou willen zien gevormd, onderscheidenlijk te Harderwijk voor de werving en te Zutphen voor opname der reconvalescenten, met afschaffing dus van het valiede gedeelte der reserve, dat ter sterkte van 234 man bij een incompleet in Indië van 1700 man Europeanen op ultimo 1906 dus hoog noodig is.

Waar we ook in de Nieuwe Rott. Crt. de opheffing der Koloniale Reserve als zoodanig zagen bepleiten, dunkt, waar we ons overigens bij de overwegingen van den heer Soeters kunnen aansluiten, afgescheiden dan van die denkbeeldigheid van zooeven, 't ons noodig bij dit punt het een en ander aan te teekenen.

De opheffing der Koloniale Reserve wordt dan vooral bepleit met het oog op de tot nu toe verkregen geringe resultaten. Maar zou de mislukking van den aanvang dezer proefneming, waarvan de heer Soeters gewaagt, niet gezocht moeten worden in het hinken op twee gedachten bij de oprichting van dit korps, waarbij het éene doel er tevens een Nederlandsch grenskorps door te erlangen overwoog en het in een klein garnizoen bij de oostel. grens van ons land deed onderbrengen? Wij meenen integendeel, dat de verplaatsing van het korps naar een grootere garnizoensplaats in het centrum van ons land aan de werving voor dat korps zal ten goede komen, zoodat het in staat zal wezen belangrijker diensten dan thans aan het Indisch leger te bewijzen als bron van aanvulling voor dat leger.

PERS-KRONIEK.

INHOUD: Het *Algemeen Handelsblad* over de residents benoeming te Batavia in verband met een klacht over favoritisme door het *Bat. Nieuwsblad* geuit. — WEKKER's Atjeh opstellen in *De Avondpost* besproken door de *Controleur*. — De *Nieuwe Rotterdamsche Courant* over het Atjeh-beleid. — De oud-resident H. E. PRINS over het vraagstuk der Ombiliën kolen exploitatie in de *Nieuwe Courant*. — C. D. V. in het *Nieuws van den Dag* over de Indische begrooting.

Onder het opschrift „Rumor in casa" schrijft het Algemeen Handelsblad:

„Overeenkomstig 't advies van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur en diens voorganger, thans Algemeen Secretaris, heeft de Gouverneur-Generaal onlangs een resident benoemd. Naar verluidt, had de meerderheid van den Raad van Indië aan een anderen ambtenaar de voorkeur gegeven.

In plaats van het in den Landvoogd te prijzen, dat hij, die de verantwoordelijkheid draagt, niet schroomt van een advies af te wijken, wanneer hij dit niet juist acht, beweert nu het Bat. N.bld. — 1 Oct. j.l. —, dat „de Raad van Indië alzoo op zij gezet" is......

„En waar hiermee de deur voor favoritisme wagenwijd wordt opengezet, zou het wenschelijk zijn, indien de volksvertegenwoordiging de Regeering ten deze ter verantwoording riep"......

De „volksvertegenwoordiging" heeft, dunkt ons, wel wat beters te doen. Zij weet, dat art. 49 van het Regeeringsreglement de benoeming van een resident opdraagt aan den Gouverneur-Generaal; en dat deze, volgens art. 28, niet verplicht is het advies van den Raad van Indië te volgen.

Het B. N. heeft blijkbaar een zonderlinge voorstelling van de bevoegdheid der verschillende regeeringsorganen. En wat te denken van de bewering, dat „hiermede de deur voor favoritisme wagenwijd

wordt opengezet"? Waarom is die deur open, wanneer het advies van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur, — en toe, wanneer dat van den Raad van Indië gevolgd wordt?

De eenzijdigheid ligt er hier wel wat heel dik op."

Tot zooverre het Algemeen Handelsblad, dat van despotisme en favoritisme in Indië zeker nooit gehoord heeft. Met dat voorbehoud is de conclusie van het blad volkomen juist.

* * *

In de Controleur wordt in een artikel „Atjeh... und kein Ende" 'n exposé gegeven van „Wekker"s belangrijke Atjeh-opstellen in de Avondpost. Aan de inleiding ontleenen wij het volgende:

„Zijn stukken, zegt het blad, zijn met groote kennis van zaken en met niet minder durf geschreven. Er behoorde van dien kant waarlijk een groote dosis moed toe, de waarheid zóó bloot te leggen, een moed, die waarschijnlijk niet onderdoet voor dien, welken hij tegenover den Atjehschen vijand aan de dag heeft moeten leggen. Maar ook de Avondpost legt met de publicatie van deze serie pakkende opstellen een mate van durf aan den dag, waarvoor zij de waardeering van 't gansche volk verdient, maar daarom nog wel niet ondervinden zal. De tijden zijn in Nederland nog zóó, dat men met zulke publicaties meer ondank, en zelfs nog wel iets ergers inoogst, dan lof en waardeering.

Wij hopen, dat het blad deze belangrijke stof in een brochure moge verzamelen, om die daarna in breeder kring te verspreiden. Ze zal er daardoor nog meer toe bijdragen, dat het eindelijk eens uit zal zijn, hoe dan ook, met dat schandelijk, eerloos bedrijf, dat Atjeh-oorlog heet. Intusschen verheugen we er ons in, dat deze artikelen nog in tijds gekomen zijn, om de Kamers voor te lichten bij 't aanstaand Indisch debat."

* * *

De Nieuwe Rotterdamsche Courant, die ten opzichte van het Atjeh-beleid reeds meermalen twijfel aan den dag legde of de resultaten er van wel klopten met de verwachtingen, geeft aan dit sceptisisme nogmaals uiting in een hoofdartikel over 't „Atjehbeleid".

„Het Voorloopig verslag", zegt het blad, op de Indische begrooting verzoekt wel inlichtingen omtrent de juistheid van loopende geruchten en aangegeven feiten en geeft zelfs te lezen, dat men gaarne 's ministers meening omtrent den tegenwoordigen toestand in Atjeh zou leeren kennen; maar, zooals die vragen gesteld zijn, zullen zij kunnen beantwoord worden met een verklaring uit 'n rede van den gouv.-generaal. De Kamer treft zoo den spijker niet op den kop. Niet een feit hier, een maatregel daar, moet op zichzelf beschouwd en beoordeeld worden; zoodoende maakt men scheeve voorstellingen,en begrippen. Er zijn zaken, die in elk stelsel te brandmerken zijn en die dus op en om zichzelf gewraakt kunnen worden; maar zelfs bij die handelingen moet wie de mate van schuld wil bepalen, zich nog ernstig afvragen in hoever de dader zelf dupe kan wezen van zijn rol in een bepaald stelsel. Daarnaast staan feiten, op zichzelf hard, wreed, maar die in een stelsel onvermijdelijk passen en die men dus moet aanvaarden of verwerpen met het stelsel zelf.

Het is geenszins gemakkelijk in deze de grens van 't noodzakelijke vast te stellen. Zoo voor de quaestie van ontwapening zonder bescherming, voor de solidaire verantwoordelijkheid, de beboeting van hoofden als aansprakelijk voor hun geheel gebied, de bestraffing met dwangarbeid en verbanning voor staatkundige vergrijpen, en — laat er ons even bij stil staan — voor het ruw optreden der militaire macht. De krijgstucht zou in het leger te loor gaan, zegt men elkander na. Wij kunnen niet van nabij genoeg waarnemen om de juistheid van deze bewering vast te stellen, maar wat er ons van ter oore is gekomen, laat ruimte voor de overweging, of ten deze verkeerde waarneming niet tot onjuiste conclusie kan leiden. De tucht van pink op den naad van de broek geraakt uit den tijd: dit lokt bij den aan het oude gewenden waarnemer de critiek uit: de krijgstucht verslapt. Maar als wij zien, hoe die minder stug-stijve soldaat, juist door zijn meerdere vrijheid van bewegen, hoe die losser geworden troep, juist door zijn losheid komt, waar betrekkelijk kort geleden de gebonden afdeelingen zich niet vermochten te bewegen, hoe kleine detachementen blijmoedig opdrachten aanvaarden, waarvoor vroeger veel sterkere colonnes terugdeinsden; als wij zoo zien, hoe die omzetting van de krijgstucht den troep in staat stelt oneindig veel meer te doen dan weleer, dan is twijfel gebillijkt, of hier van achteruitgang sprake moet wezen, al moeten ook onvoorwaardelijk afgekeurd worden de uitspattingen, die als slechte uitwassen van den nieuwen geest te beschouwen zijn, ziekelijke uitersten, zooals zij ook voorheen van het strenge drilsysteem aan te wijzen waren.

Zoo beschouwd geeft deze quaestie een sprekende bepaling, elke maatregel op zichzelf door een verordening of adatgebruik gedekt zijn, dan blijft nog de vraag over, of het tot stand brengen der bepaling, het inroepen van verordening of adat noodig zou geweest zijn, als de gang van zaken door een ander stelsel beheerscht ware. Passen de dwangmaatregelen niet in een degelijk plan, dan brengen zij niets bij tot het ontwarren van het Atjeh-kluwen; dan houden zij de zaken, dat is ook den onbevredigenden toestand, eenvoudig gaande.

Het wil ons voorkomen, dat de Atjeh-politiek in een stadium van zoodanig afdoen van zich aanmeldende zaken, zonder bepaalde, het geheel leidende strekking, gekomen is. Wij waarschuwden een jaar geleden tegen de steeds loerende oorlogspartij, die, met groote inspanning onder de knie gebracht, bedacht blijft op de gelegenheid zich aan onzen greep te ontworstelen; wij riepen uit: Zou haar dit door geduld te oefenen weer gelukken? 't Heeft den schijn of de gebeurtenissen, nog schuchter, maar al duidelijker, naar een bevestigend antwoord beginnen te wijzen. Sedert geheel Atjeh, met zijn binnenland, binnen ons bestuursgebied gebracht is, is het als ware onze staatkunde daar op een dood punt gekomen en als kwamen de vijandig gezinden onder de Atjehers daarentegen weer op adem. Is dit zoo, dan kan de overgang, in stede van tot bevrediging van de onderworpen streek, leiden tot herleving van den krijg. Om dit te voorkomen is een stelselmatig werken onvermijdelijk noodig; geen politiek van heden op morgen, maar van vooruit gewilde zetten naar een vooruit beraamd plan. Alleen op die wijze is een gewilde nieuwe toestand te scheppen.

Zoolang op Atjeh nog een veroveringsoorlog te voeren was, zoolang daar een georganiseerd verzet te fnuiken bleef, kon niet gevergd worden vooruit een werkplan open te leggen. Men waarschuwt den vijand niet vooraf wat hem te wachten staat. Maar sedert het geheele gebied onder ons bestuur genomen is, is er alles vóór te zeggen de bevolking van onze goede voornemens op de hoogte te houden — zonder grootspraak, want teleurstellingen moeten vermeden worden. Het tegendeel wordt echter gedaan Niemand kan den draad ontwaren, die de handelingen in Atjeh tot een goed systeem samen rijgt. Er is daar groote bedrijvigheid, groote ambitie in het volbrengen der dagelijksche taak, maar men draagt steenen bij instede van te bouwen, en te vergeefs zien wij dan ook uit naar aan de inspanning evenredige resultaten.

Daarom moet, zoo besluit de Nieuwe Rotterdamsche Courant, de vraag gesteld worden: beweegt 't Atjeh-beleid zich in een vast plan? Zoo neen, dan zal de stelselloosheid, die alle behaalde voordeelen weer op losse schroeven zet, zoo spoedig mogelijk opgeheven moeten worden. Zoo ja, dan legge men het plan open voor het Nederlandsche en voor het Atjehsche volk, bij wie beiden ongerustheid bestaat door en over de tegenwoordige Atjeh-politiek.

De regeering mag het volk niet kwalijk nemen, als het, in weerwil van het moeilijke er van, toch tot weten, tot begrijpen, tot een overtuiging wil komen; integendeel, die belangstelling verdient waardeering. De natie mag het der regeering daarentegen wel kwalijk nemen, als deze haar de gegevens onthoudt tot het verkrijgen van de daartoe noodige kennis van zaken."

* * *

De oud-resident H. E. Prins wijdt in de Nieuwe Courant eenige belangrijke beschouwingen aan het vraagstuk der Ombiliën-kolen-exploitatie.

In De Ingenieur van 3 Augustus j.l. no. 31 is het rapport gepubliceerd van de Sabang-commissie, door den Minister van Koloniën in November 1906 benoemd, om de vraag te beantwoorden, of 'n spoorweg van Solok over den Sabang-pas naar Emmahaven noodig, dan wel om technische of economische redenen wenschelijk te achten is.

Deze Commissie heeft de gestelde vraag in ontkennenden zin beantwoord.

Met deze conclusie nu kan de schrijver zich op verschillende gronden niet vereenigen.

„Wel, zegt hij, is de vraag ontkennend beantwoord door de Commissie, maar niet door den directeur der N. V. Zeehaven en Kolenstation Sabang, den heer G. C. Quarles van Ufford, die in 't weekblad De Ingenieur, van 7 September 1907, er de aandacht op vestigt tot welke conclusiën de Commissie zelve zou gekomen zijn:

1o. indien zij over betere, zegge juiste, gegevens van commerciëelen aard had beschikt, en

2o. indien niet een enkel belangrijk punt in haar beschouwingen haar tot een verkeerde gevolgtrekking had geleid.

Aangezien in het onlangs uitgekomen Voorloopig Verslag over de Indische Begrooting voor 1908 eenige opmerkingen omtrent de kolen-exploitatie worden gemaakt, waaruit wel blijkt, dat het commissoriaal rapport is geraadpleegd, doch niet dat tevens is kennis genomen van de beschouwingen van den heer Quarles, die te zaakrijk zijn, om zoo maar als waardeloos te worden ter zijde gesteld, kan 't zijn nut hebben, om het licht te laten vallen op de tegenstellingen in beide stukken; wellicht dat daardoor meer belangstelling wordt gewekt bij de verdere openbare behandeling dezer gelegenheid, waarbij 't to be or not to be van een nieuwen spoorweg op het spel staat.

Bij haar becijfering, dat jaarlijks voor 't gebruik van 's Lands dienst en voor verkoop met winst slechts gerekend kan worden op een hoeveelheid van ten hoogste 175.000 ton, heeft de Commissie de haven van Sabang als loonend débouché geheel geroyeerd, zonder de Sabang-Maatschappij te raadplegen. Had zij dit laatste gedaan, dan zou zij wellicht overtuigd zijn geworden, dat het loonend debiet minstens 100.000 ton hooger had kunnen worden gesteld, vooral wanneer door afvoer langs een korteren goedkooperen weg de zelfkosten met één gulden verlaagd worden.

Werden dan een gedeelte der Ombilien-kolen de eerste jaren ter introductie met een zeer geringe of desnoods zonder winst verkocht, zij zouden later, na introductie, ook met goede winst voor de gouvernements-exploitatie, de overige kolensoorten met succus kunnen verdringen. Een afzet van een paar honderdduizend ton behoeft dan niet tot de onmogelijkheden te behooren. Ziedaar een blijde boodschap! Een handelsman, nog wel de directeur van de N. V. Zeehaven en Kolenstation Sabang, iemand dus, die het wel kan weten, komt ons verrassen met het bericht, dat wij de kolenmarkt te Sabang kunnen veroveren en beheerschen niet alleen, doch nog wel met goede winst voor de gouvernements-exploitatie, wanneer zij voor *f* 1 goedkooper leveren, wat noodig wordt geacht om de kolen te introduceeren, d. w. z. bekend en gewild te maken. Want nergens meer dan in den handel is het spreekwoord: „onbekend maakt onbemind" van beteekenis. En dit is in nog sterker mate het geval met den steenkolenhandel, vooral met betrekking tot de levering aan stoomschepen."

Na uitvoerig de conclusies van het rapport bestreden te hebben, wat betreft hare zienswijze omtrent het vervoervermogen en de bedrijfszekerheid van den bestaanden spoorweg in verband met den bouw van kolenloodsen, schrijft de heer Prins:

„Doordien tot dusver de Ombiliënkolen slechts op kleine schaal werden geëxploiteerd, konden zij niet behoorlijk op de groote markt worden geïntroduceerd, waardoor ze bij verstrekking aan „outsiders" met veel minder dan haar waarde in verhouding tot geïntroduceerde kolensoorten worden betaald.

Vergrooting van afzetgebied tegen loonenden prijs is door de aanzienlijke en blijvende vrachtverlaging — tengevolge van de wet van 29 Dec. 1906 — voor de toekomst te verwachten, doch kan eerst van groot belang worden, indien ook de afvoerkosten van Sawah Loento naar Emmahaven worden verlaagd.

—

Volgens het Voorloopig Verslag betwijfelde men, of wel altijd in het oog is gehouden, dat de regularisatieprijs behoort gesteld te worden op het bedrag, dat het gouvernement op de plaats van aanschaffing voor kolen van dezelfde waarde zou hebben te betalen, indien geen Ombilien-kolen werden aangeschaft. Alleen bij zulk een wijze van bepaling van den regularisatieprijs kan men uitmaken, welke bate de levering der kolen aan het gouvernement geacht moet worden op te leveren en welke de winst of het verlies van de exploitatie is. Deze opmerking is meer van theoretisch dan van practisch belang. Dit dient met een voorbeeld toegelicht. Onder de duurste kolen, die in 1906 bij regularisatie geleverd zijn, behooren die aan het Marine-departement te Kena, waar plm. 1481 ton Ombiliën-kolen verstrekt zijn tegen 23%. Deze prijzen zullen waarschijnlijk na de aanzienlijke en blijvende vrachtverlaging, waarvan hierboven sprake is, niet meer worden berekend. Geschiedde nu de afvoer naar Emmahaven tegen lager tarief dan het tegenwoordige, dan zou de regularisatie tegen een nog lager cijfer plaats vinden. Desniettegenstaande zou men daar wellicht toch goedkooper kolen kunnen krijgen van de Poelau Laoet Maatschappij, Japan of Australië, zoolang het gouvernement in staat en genegen is de Ombiliën-kolen daarheen te laten brengen.

Doch zou dit zoo blijven, wanneer het Gouvernement die levering aan anderen overliet? Men ga eens na wat aan kolen betaald is benoodigd voor de Marine, toen er nog geen Ombiliën-kolen waren. Buitendien het Gouvernement levert hier aan zichzelf, dus de kosten gaan van den eenen zak in den anderen, behalve die van het transport over zee, waarvan de kosten, zooals gezegd, verlaagd zijn. De kolen-ontginning en het transport naar Padang hebben er echter baat bij. Voor een zuivere rekening moeten deze dan in mindering der kosten komen. Het restant wijst dan toch zuiver bedrag aan waarvoor zonder verlies geleverd kan worden. Wil men nu niet meer tegen een hooger bedrag leveren, dan is hierin te voorzien door een jaarlijks te houden uitbesteding. Daaruit kan blijken aan welke plaatsen particulieren goedkooper kolen kunnen leveren dan het Gouvernement. Zoodoende lijdt men in geen geval verlies. Doch men kan nog verder gaan en in beginsel aannemen om de levering bij regularisatie te verminderen, desnoods te staken, wanneer die aan de outsiders voordeeliger blijkt en de Poelau Laoet Maatschappij of anderen aan het Gouvernement voor minder of evenveel kan leveren.

Deze quaestie behoeft derhalve in geen geval aanleiding te geven tot vermindering van productie, doch wel tot vermindering van zelfkosten, in casu van transportkosten. Want hoe geringer de prijs is, waarvoor het Gouvernement zichzelf kan helpen, des te minder kans beloopt het voor overvraging."

Ten slotte zegt de schrijver:

„Alles wijst er dus op, dat wij tot een goedkooper vervoer moeten overgaan, willen wij van het kolenbedrijf een meer winstgevende zaak maken, vooral nu er veel kans bestaat om een transportkabelbaan, waarschijnlijk zelfs een spoorweg, aan te leggen uit een kapitaal, dat tegen 3½ % de jaarlijksche besparing vertegenwoordigt, welke door het nieuwe bedrijf op den bestaanden toestand verkregen wordt.

Volgens de commissie vertegenwoordigt die besparing een kapitaal van *f* 3600.000, waarvoor waarschijnlijk een transport-kabelbaan kan worden aangelegd, welke op het transport een bezuiniging van plm. *f* 2 per ton doet verwachten

Volgens den heer Quarles van Ufford vertegenwoordigt die besparing een kapitaal van *f* 6.500.000, waardoor naar de berekening van den helaas te vroeg afgetreden hoofd-ingenieur De Jongh een spoorweg kan worden aangelegd, welke de tonkolen voor *f* 1.50 naar Emmahaven belooft te brengen.

Te betreuren is het, dat de Minister onder den indruk van het ongunstige rapport der Commissie telegrafisch last heeft gegeven, de opneming van 't Sabang-tracé te staken, op een oogenblik, dat 't in vollen gang was. Z. Exc. kon echter toen niet weten, dat zoo spoedig na de openbaarmaking ervan in De Ingenieur, een critiek daarop zou komen, waaruit blijkt, dat door de uitspraak van de Commissie nog niet voorgoed is uitgemaakt, dat een spoorweg over den Sabangpas geen aanbeveling verdient, doch daarentegen door den heer Quarles van Ufford op deze uitspraak een geheel andere kijk is gegeven. De spoorwegaanleg behoeft derhalve nog geenszins voorgoed opgegeven of van de baan geschoven te worden en de keus blijft nog open tusschen dit vervoermiddel en de transportkabelbaan.

Waar nu de Commissie de uitkomsten van haar onderzoek heeft samengevat in 4 stellingen, waarvan alleen de 3e niet is aangevochten, doch de 3 anderen, zooals de heer Quarles heeft aangetoond, voortgesproten zijn uit onjuiste gegevens van commerciëelen aard en een verkeerde gevolgtrekking, verdient de gestaakte opneming in elk geval weer te worden voortgezet ter beantwoording der volgende vragen:

1. Kan voor 6 à 7 millioen een spoorweg van Solok naar Emmahaven worden aangelegd en wordt erkend, dat dit bedrag het kapitaal vertegenwoordigt, dat tegen 3½ % de jaarlijksche besparing aangeeft, welke door den Sabang-spoorweg zal worden verkregen?

2o. Zal deze spoorweg de kolen voor *f* 1.50 naar Emmahaven kunnen brengen en deze daar dus voor *f* 5.50 worden gedebiteerd?

3o. Verdient het, in verband hiermede, geen aanbeveling een handelslichaam, bijv. de N V. Zeehaven en Kolenstation Sabang-baan te belasten met den commissiehandel in Ombiliënkolen te Sabang en die plaats te bestemmen tot hoofdmarkt dezer kolen, wanneer na verloop van tijd blijkt, dat daar met voordeel tegen de andere kolensoorten kan worden geconcurreerd?

4o. Ligt het niet op onzen weg om, wanneer de kolenhandel met particulieren voordeel oplevert, de levering bij regularisatie te beperken, voor zoover deze goedkooper door anderen kan geschieden, evenals de levering van kolen op Java aan de spoorwegen, wanneer goedkooper met hout als brandstof kan worden gestookt?"

Tot zoover de heer Prins. Het ware zeker te wenschen, dat bij de a.s. Kamerdebatten als deze aangelegenheid ter sprake wordt gebracht, goede nota werd genomen van het advies van dezen zaakkundige.

***

In het Nieuws van den Dag komt wel wat laat, maar toch nog juist bijtijds, voor de behandeling der Indische begrooting door de Kamer, een bespreking voor van het Indisch budget voor 1908. C. d. V., de schrijver van beide artikelen in 't Nieuws, is met het begrootingswerk van Mr. Fock over het algemeen ingenomen. Hij zegt, dat het een „aangename taak" voor hem was om een overzicht der begrooting te geven.

„Immers, zij levert het bewijs, dat de maatregelen in de laatste jaren genomen, om den toestand van Nederlandsch-Indië en hare bevolking te verbeteren, vruchten beginnen te dragen, en dat deze maatregelen krachtig worden voortgezet. Daarin moet Nederland zich verheugen, want, het kan niet genoeg herhaald worden: het belang van Nederl.-Indië is een algemeen Nederlandsch belang."

Vooral de ministeriëele voorstellen betreffende het inlandsch onderwijs dragen zijn sympathie weg, en ook met de verdere uitbreiding van ons rechtstreeksch bestuur kan hij zich goed vereenigen. Dan komt hij tot de finantfën.

„De begrootingscijfers voor 1908 zijn ook geruststellend. Het totaal der uitgaven is begroot op *f* 180.078.763, dat der middelen — inkomsten — op *f* 178.117.976; alzoo bedraagt het geraamd tekort slechts *f* 1.960.787.

Onder de uitgaven is begrepen een bedrag van *f* 5.559.000 voor buitengewone uitgaven — in 1907 *f* 3.960.000 — en een van *f* 4.745.184 voor de bekostiging van maatregelen in het belang van de economische ontwikkeling — in 1907: *f* 3.770.300.

Deze cijfers zijn welsprekend. Rekening houdende met de beschikbare middelen, gaat de Regeering krachtig voort met het nemen van maatregelen in het belang van Nederlandsch-Indië en hare bevolking.

De rij der chronische tekorten op de jaarrekeningen is onderbroken, en zulks niettegenstaande de Regeering voortgegaan is met het nemen van belangrijke, veel kostenvereischende maatregelen.

Hoe komt dat?

Men maakt er zich al te gemakkelijk af, als men dit gunstig resultaat toeschrijft aan de hooge prijzen, die besomd zijn op de veilingen van 't Bankatin in het voorgaande en het loopende jaar.

Zeker hebbev de hooge tinprijzen invloed geoefend op het resultaat; maar dat er nu evenwicht is in de Indische financiën heeft een beteren grond.

Immers, de gouvernementsproducten tezamen — koffie, kina tin — brachten van 1902—1906 achtereenvolgens netto op: 21.6, 22.6, 21, 19.7 en 18.2 millioen; alzoo gaandeweg minder, ondanks de hooge tinprijzen.

Maar — en dit is de hoofdreden — er is aan den eenen kant met kracht bezuinigd, waar dat mogelijk was — aan den anderen kant was, door de genomen maatregelen, de opbrengst der andere — gewone — middelen hooger.

Daarna bespreekt C. d. V. nog de havenquaestie te Soerabaja, de irrigatiewerken, de kustverlichting en de spoor- en tramlijnen, om aldus te eindigen:

„Natuurlijk zouden nog vele zaken in verband met de begrooting voor 1908 kunnen worden behandeld. Dit mag onnoodig geacht worden — echter met éène uitzondering: de toestand op Atjeh.

De berichten, welke ons vandaar bereiken, maken den indruk, dat de toestand aldaar niet is, zooals men hem zou wenschen. Er is twijfel ontstaan of de genomen maatregelen wel bevorderlijk zijn aan de bereiking van het doel. Erger: er zijn critici opgestaan, die — voorbijziende het vele, dat in de laatste 10 jaren is bereikt, in vergelijking met de 10 voorafgaande lijdensjaren — reeds gereed zijn met het aangeven van middelen, welke, naar hunne meening, verbetering in den toestand moeten brengen.

Naar het ons voorkomt, leidt dit te ver. Gaat men in dit opzicht de geschiedenis van den Atjehoorlog na, dan kan men tot geen ander besluit komen, dan dat zulk „mede-regeeren" uit Holland zeer nadeelige gevolgen na zich heeft gesleept. Maar dat neemt niet weg, dat wij ons met alle klem aansluiten bij hen, die de Indische Regeering er op wijzen dat hier in Nederland den toestand op Atjeh zeer zorgwekkend wordt geacht — haar verzoekende haar bijzondere aandacht aan dien toestand te wijden.

En dan mogen wij hopen, dat zoowel de Regeering hier te lande als die in Indië al die maatregelen zal nemen, welke eene verbetering in het leven kunnen roepen.

Ook in dit opzicht sluiten wij ons aan bij de woorden, waarmede het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer, betreffende de begrooting van Nederlandsch-Indië, voor het jaar 1908 aanvangt:

„Het beleid des Ministers werd door vele leden geprezen. Men juichte het toe, dat hij, daarbij gesteund door den Gouverneur-Generaal, de ook door zijn ambtsvoorganger gevolgde politiek ten aanzien van de bevordering der zedelijke en materiëele belangen van Nederl.-Indië krachtig voortzet."

Uit de Oost=Indische Mail.

Pokken.

Naar wij uit de berichten der laatste Indische mail moeten opmaken, schijnt de pokken-epidémie zich op Java helaas meer en meer uit te breiden

Sedert eenige dagen is ook te Semarang de pokziekte opgetreden, voorloopig nog in geringe mate, zegt De Locomotief van 3 Oct. j.l., en in de Chineesche kamp.

De stadsgeneesheeren zijn druk aan 't inenten — wat overigens gedurende het geheele jaar geschiedt —, maar stuiten juist bij de Chineezen op onwil en verzet. Met uitzondering van den kap. Tan Siauw Lip ondervinden de geneesheeren van de zijde van den Chineeschen Raad niet de geringste medewerking, eer tegenwerking. Wel heeft de eerste stadsgeneesheer aan het hoofd van plaatselijk bestuur voorgesteld de Chineezen te bedreigen met sluiting van toko ingeval de pokken in hun huis uitbreken, ten einde hen er toe te krijgen zich aan vaccinatie te onderwerpen, maar de reglementen staan den autoriteiten niet toe, zoover te gaan.

Morgen zullen alle kinderen in het Prot. Weeshuis aan een revaccinatie worden onderworpen. Om het den geneesheeren mogelijk te maken de verspreiding der ziekte tegen te gaan, is het in de allereerste plaats noodig, dat aan de kamponghoofden en de Chineesche wijkmeesters de gestrengste orders worden gegeven betreffende de onmiddellijke aangifte van voorkomende gevallen.

En in de Javabode van denzelfden datum lezen wij: Te Madioen zijn verscheidene gevallen van pokken geconstateerd, de meeste bij de inlanders; slechts één geval in een Europeesche familie.

Als waarschuwing zijn voor de huizen der lijders roode vlaggetjes geplaatst.

Zorg voor de belangen der bevolking.

Eenige dagen geleden spraken wij, zoo schrijft 't Soer. Handelsblad van 4 October j.l., een controleur B. B., die na een verblijf van 4½ maand op zijn standplaats was overgeplaatst. Hij vertelde ons dat dit in 8 jaren tijds de 10de overplaatsing was. In zijn tegenwoordige contrôle-afdeeling was hij de derde controleur binnen één jaar.

Hoeveel malen er van regeeringswege op aangedrongen is om de overplaatsingen van ambtenaren tot een minimum te beperken, weten wij niet pre-

cies, maar het is bekend, dat de vermaningen vele geweest zijn. Haar effect wordt geïllustreerd door de boven medegedeelde feiten.

Zij, die nog geen Boedha-berusting deelachtig zijn geworden, zullen misschien de vraag stellen, of het dan volstrekt onmogelijk is de ambtenaren een behoorlijken tijd op één standpunt te laten, zoo in 't belang van den dienst is als in dat van hen-zelven. Het schijnt zoo. Men moet aannemen, dat de wil der regeering in dezen geen wet is.

De gevolgen van dat heen en weer kaatsen der bestuursambtenaren liggen voor het grijpen. Van hetgeen deze functionarissen kunnen doen als hun elk half jaar een andere afdeeling wordt aangewezen, zal wel niemand zich een illuzie maken. Het is eenvoudig onmogelijk, dat de belangen van een streek, waar zoo vaak nieuwe ambtenaren verschijnen, naar den eisch worden behartigd: veel wat gedaan moet worden, blijft ongedaan; de ijver om zich aan hun taak te wijden, moet bij de kranigste werkers verslappen; de contrôle op Inlandsche ambtenaren kan niet tot haar recht komen, enzoovoort. In naam worden afdeelingen, waar zoo weinig bestendigheid is, bestuurd, doch inderdaad niet.

Dit heeft men te getuigen in een tijd, die de woorden „inzinking" en „Mindere-Welvaart-Commissie" het aanzijn heeft gegeven."

Wij kunnen hier nog aan toevoegen, hoe ook de Raad van Beheer van Boeatan, die met verschillende ambtenaren B. B. correspondeert over de bevordering der Inlandsche huisvlijt en kunstnijverheid, kan beamen, dat de vele overplaatsingen al heel nadeelig zijn voor de behartiging van de belangen der bevolking.

Watersnood te Padang.

Gisteravond tegen 8 uur kwam te Padang, tengevolge van den zwaren regen, daar en in het gebergte, samenvallende met vloed, een hevige bandjir opzetten, schrijft de Sum. Bode van 10 Oct. jl. o. m.

Men krijgt een denkbeeld van de ramp, wanneer men hoort, dat zelfs in de magazijnen van toko Bäumer, die toch vrij hoog gelegen zijn, 't water op sommige plaatsen een meter hoog stond. De groote bandjir van acht jaar geleden bereikte, volgens het blad, niet den hoogen stand van dezen nacht

Hedenmorgen was men allerwege druk aan 't werk om de aangerichte schade zooveel mogelijk te herstellen; van bestuurswege werden wegen en waterleidingen weder in goeden staat gebracht. Inlanders repareerden hun huizen of ruimden de lagen slijk er uit. Vee-eigenaren zochten naar verdwenen beesten, vrouwen en kinderen naar verdwenen voorwerpen, handelaren reinigden hun lokalen en legden de natte goederen te drogen... In één woord: overal niets dan ellende.

Koffie-congres te Soerabaja.

Naar de Javabode verneemt, zal dit jaar te Soerabaja weder een koffiecongres worden gehouden. In verband met de hitte in de krokodillenstad in de maanden October en November zijn de data van het congres gesteld op 11, 12, 13 en 14 December.

De havenquaestie opgelost!

Te Soerabaja, schrijft het Soer. H.bl., is een telegram uit Batavia ontvangen met het bericht, dat de Gouverneur-Generaal de Soerabajasche havenknoop doorgehakt en zijn keus gevestigd heeft op ontwerp C3, beoogend den aanleg van een prauwenhaven westelijk van de stad met overbrenging van de vebouwen van den Grooten Boom. Zoowel het pierplan Van Goor als het z.g. marineplan zijn dus van de baan, en aan den met zooveel welsprekendheid en nadruk uitgedrukten wensch van den Soerabajschen handel is voldaan. Wij bieden dezen onze gelukwenschen aan en deelen in de algemeene vreugde, al hebben wij voor de ruimere plannen steeds meer gevoeld. Wat ons vooral verheugt, is, dat thans spoedig de spade in den grond zal kunnen worden gestoken voor de verbetering van een toestand, die een schande moet worden genoemd. Laat ons de hoop uitspreken, dat de verwachtingen, die op plan C3 worden gebouwd, ten volle zullen worden verwezenlijkt en dat niet alleen onze handelaren maar ook Soerabaja's achterland baat zal vinden bij de vergemakkelijking van de gemeenschap tusschen het zeeschip en de tempels der tolgaarders.

Een Javaansche Reise-Kaiser.

De keizer van Solo, zoo schrijft men aan het Nieuws v. d. Dag v. N.-I., een pater familias, die de vier kruisjes achter den rug heeft, schijnt het in zijn benauwden kraton niet lang te kunnen uithouden, in tegenstelling met den Djokjaschen sultan, die liever thuis zit te filosofeeren.

De keizer doorkruist zijn gebied vaker dan een half dozijn Soloschc residenten ooit gedaan hebben Nauwelijks terug van een zijner lustverblijven of van zijn geliefde suikerfabriek Manishardjo, staat een nieuwe reis op het programma.

Voor een verblijf in Karang-Pandan op de helling van den Lawoe zijn aldaar van 't hof orders ontvangen. De keizerin gaat mee klimaat schieten op het gebied van haren soedara, vorst Mangkoenegoro.

Evenmin als deze reizen allegaar zijn voorgeschreven door den kratonarts. Dr. Hijmans van Anrooij, evenmin worden ze uitsluitend dienstbaar gemaakt aan de bevordering van de belangen des volks, waarover nog nimmer een Javaansch vorst, van af Modjopaït of Mataram tot heden, grijze haren heeft gekregen.

Machinale Tin-ontginning.

Op de begrooting voor 1908 zijn gelden toegestaan tot aankoop van machinerieën voor de machinalebtinontginning en bewerking. De civiel-ingenieur Toby, die in dienst is bij een tinmaatschappij in Malakka, Ipo, kreeg kort geleden de uitnoodiging om een bezoek te brengen aan Biliton. Gedurende zijn verblijf op Banka heeft hij nagegaan op welke wijze de Biliton-maatschappij en het gouvernement daar te werk gaan.

Hij heeft aan de directie der maatschappij en aan het gouvernement inlichtingen verstrekt omtrent de wijze, hoe op Malakka gewerkt wordt; op grond van zijn mededeelingen worden nu grootere producties verwacht. Van daar dat nieuwe machinerieën door de regeering besteld worden.

De Biliton-maatschappij heeft haar hoofdmachinist, den werktuigkundige Jacobs, die in Mei met verlof naar Europa vertrok, opgedragen in Amerika nieuwe machinerieën te bestellen, zooals die in Malakka gebruikt worden.

De ingenieur Toby heeft voor zijn mededeelingen een ruime belooning ontvangen. Men spreekt van een kwart ton, maar zijn maatschappij in Malakka is hierover ontsticht, en zal den ingenieur Toby wel dringen zijn betrekking neder te leggen.

De ontwerpen Spoorlijn Fort van der Capellen Moeko Moeko.

De Sumatra-Bode van 11 Oct. j.l. schrijft:

De voorloopige opname van deze ontworpen lijn is afgeloopen. Sedert zij begonnen werd, zijn de omstandigheden, waaronder tot die opname werd besloten o. i. eenigszins veranderd, en komt 't ons dus niet overbodig voor, daarop de aandacht te vestigen.

Toen de hoofdingenieur De Jongh dit lijntje voorstelde, maakte het een onderdeel uit van zijn geheele plan, dat o. a. omvatte de verbinding Solok—Padang via den Soebangpas, en daarin paste de lijn van Moeko—Moeko naar Fort van der Capellen volkomen.

Sedert heeft echter een commissie in Nederland de betreurenswaardige conclusie getrokken, dat door den Soebangpas hoogstens sprake kan zijn van een transportkabel, om daarlangs kolen te vervoeren.

Wanneer men nu weet, dat de lijn F. v. d. C.—Moeko—Moeko in ongeveer zuidelijke richting zal komen te liggen, en men dan het oog richt op de spoorlijn, waarop zij uitloopt, dan moet men wel dadelijk vragen, waarom niet, van Fort van der Capellen uit, gewerkt werd in ongeveer westelijke richting.

Men zou dan toch ook dicht bij Padang Pandjang op den reeds bestaanden spoorweg uitkomen en daarbij een terrein te doorsnijden hebben, dat — naar hetgeen wij ons er van herinneren — niet meer moeilijkheden zou opleveren.

Waar die laatste richting niet paste in de totaliteit der ontwerpen De Jongh, daar past zij zooveel te beter in een ontwerp, dat afziet van personen- en goederenvervoer via den Soebangpas, doch zich uitsluitend ten doel stellen zou kolenvervoer.

Nu de richting Soebangpas qua spoorlijn heeft afgedaan, is er geen reden meer voor de richting Moeko-Moeko, doch komt het er op aan, het Fort van der Capellensche goederen- en personen-vervoer naar de kust zoo goedkoop mogelijk te maken, en is — omdat één zijde van een driehoek korter is dan de som der andere zijden — de verbinding van Fort van der Capellen met Padjang Pandjang zeker meer aangewezen dan die met Moeko-Moeko. Men lette slechts op de configuratie van 't terrein, waaruit blijken kan, dat men langs de zuidel. helling van den Merapi met zeer geringe helling bij Padang Pandjang kan uitkomen, waarbij men tevens het doel, Padang Pandjang, steeds nadert in stede van zich eerst daarvan te verwijderen.

Auto's in Indië.

Auto's in Indië.

De heer M. van Geuns, hoofdredacteur van het Soer. Handelsblad, komt, naar aanleiding van een auto-tocht door Zuid-Kediri, om enkele economische vraagstukken plaatselijk te onderzoeken, o. m. tot de ontboezeming:

„Zonder den minsten twijfel is de auto ook voor Java het voertuig der toekomst. Met den spoortrein is de reiziger aan bepaalde tijden en bepaalde trajecten gebonden; de auto brengt hem overal en laat hem meester van zijn tijd. Als ik te Modjopangoong geen auto tot mijn beschikking had gehad, zou ik er niet toe gekomen zijn even een rondreis te maken van 30 paal en er niet aan hebben kunnen denken 's avonds nog naar Blitar te karren.

Over het genoegen en den sterkenden invloed van een auto-tocht behoef ik zeker niet veel te zeggen. Men krijgt een gevoel van weelde over zich, als men daar met een vaart van 60 K.M. per uur over de wegen snelt: het is een overwinning op de materie, die men behaalt, en men gaat hier prat op. De auto-sport, vrijgehouden van overdrijving, is de edelste, die ik ken."

Elders merkt hij op:

„Het onderhoud der heerendienstwegen geschiedt lang zoo goed niet meer als vroeger, toen de heerendiensten nog niet vervangen waren door vrijen arbeid. De herhaaldelijk uitgesproken vrees, dat de door de regeering voor het onderhoud toegestane gelden lang niet voldoende zouden blijken, is hem gegrond gebleken. De goed bedoelde verandering is alles behalve een verbetering: de zuinigheid heeft weder de wijsheid bedrogen."

Journalistiek.

Naar men uit Semarang aan de Nw. Soerab. Ct. seint, is dr. R. Broersma, leeraar aan de hoogere burgerschool aldaar, gepolst om op te treden als hoofdredacteur van het Soerab. Hdsbl., ter vervanging van den heer M. van Geuns, die 't plan heeft, begin 1908, met één of twee jaar verlof naar Europa te vertrekken.

Volgens den berichtgever hebben de onderhandelingen waarschijnlijk reeds tot een resultaat geleid, daar dr. Broersma het verzoek heeft gedaan, om uit zijn betrekking te worden ontslagen.

Westindische Berichten.

Suriname. De laatst aangekomen Surinaamsche bladen brengen ons in herinnering, dat, waar wij in ons voorlaatste nummer vroegen, of het niet mogelijk zou wezen op den opiumverkoop overeenkomstige bepalingen toe te passen als voor den verkoop van alcoholische dranken reeds bestaan, dit onderwerp reeds door het bestuur onder de oogen werd gezien in 'n aanhangige ontwerp-verord., waarop door de Koloniale Staten reeds het voorloopig verslag werd uitgebracht.

Maar terecht, onzes inziens, zien we dan ook in de algemeene opmerkingen betreffende het ontwerp er de aandacht op gevestigd, dat terwijl hierbij toezicht wordt voorgesteld op de groot- en kleinhandelaren in opium, het zeker ook noodig is om de talrijke opiumkitten onder toezicht te stellen en aan de betaling van zeker recht te onderwerpen. Wat wij onlangs overnamen betreffende de tooneelen, welke men in de gelegenheden om opium te schuiven te Paramaribo kan waarnemen, bewijst genoegzaam, dat er hier een leemte is, waarin nog zal moeten worden voorzien.

De Koloniale Staten bleken zich te vereenigen met de meening van het bestuur, dat een absoluut verbod op het bezit en dus ook gebruik van opium, ganje en bhang in den naasten tijd niet zou te handhaven zijn, zoodat een verbod van invoer thans ook geen reden zou hebben, maar om reeds bij deze verordening te verbieden over tien jaren opium of ganje te bezitten of te gebruiken, achtte men niet gewenscht, en stelde ter vervanging van die bepaling voor: in de verordening op te nemen: dat deze binnen tien jaar moet worden herzien. Daardoor zou bovendien de weg openstaan, om indien in korteren tijd dan tien jaar zulk verbod uitvoerbaar zou zijn, daartoe met bekwamen spoed de noodige voorstellen te doen.

Wij gelooven, dat de Staten hiermede het juiste standpunt tegenover het opiumvraagstuk hebben ingenomen.

Onder de, door het bestuur voorgestelde maatregelen voor de ontwikkeling der kolonie behoort, nu ook het reeds aangeduide plan eener gouvernements-rubberonderneming.

De pogingen, door den ambtsvoorganger van gouverneur Idenburg aangewend, om te bevorderen, dat het kapitaal van particulieren zich beschikbaar zou stellen voor een rubber-onderneming op flinke schaal in de kolonie, hebben tot geen resultaat geleid, ook zelfs niet, toen aan een ernstig gegadigde medewerking was toegezegd tot het verkrijgen van subsidie gedurende de eerste jaren, waarin nog geen product zou worden verkregen.

Wel werd op meerdere plantages de grondslag gelegd voor een rubber-aanplant, zoodat bijv. op Voorburg nu 14000 boomen staan van ½ tot 2 jaar oud, op Wederzorg 2500 en de Nieuwe Grond 1200, maar van een aanpakken op groote schaal is tot nu toe niet gebleken.

Zoowel de hoopvolle uitkomsten evenwel, tot heden met de aanplantingen op de plantages verkregen, als het vinden, ten vorigen jare, van een inheemsche soort van voldoende qualiteit, wijzen er op dat in de bodemeigenschappen van de benedenlanden der kolonie en het klimaat gunstige groeivoorwaarden aan de Heveacultuur bieden.

Dit geeft het bestuur aanleiding om, in verband met de te verwachten rentabiliteit der voorgenomen onderneming, de zaak zelf op touw te zetten, in de hoop, dat het particulier initiatief zal volgen.

Dat deze op flinke schaal zal worden aangepakt, bewijst het in de betrekkelijke memorie van toelichting uiteengezette plan: aankoop der plantage Slootwijk, ter grootte van 562 hectaren, waarvan eene uitgestrektheid van 360 hectaren in 4 jaren met rubber zal worden beplant, waarvoor de uitgaven in het eerste jaar op 107000 gulden worden geraamd, terwijl het hoogste bedrag, dat het gouvernement voor de onderneming heeft uit te geven, zal zijn een som van 750.000 gulden — renten inbegrepen —, die in het tiende jaar zal worden bereikt.

Afgescheiden van dezen — als productief werk, waarvoor geleend zal kunnen worden, ter hand te nemen — Hevea-aanplant op plantageterrein, ligt 't

in de bedoeling een proefaanplant te bewerkstelligen langs den spoorweg, allereerst op het terrein, waar de Hevea guyanensis hier en daar in 't wild werd aangetroffen, voor welk doel op de begrooting voor 1909 uit de gewone middelen een som zal worden uitgetrokken.

De leuze blijft dus „aanpakken!" bij 't bestuur; moge het antwoord hier daarop luiden „doorzetten!"

In de zitting van 30 September l.l. werd door de Koloniale Staten met algemeene stemmen de verordening aangenomen, strekkende tot verhooging van de begrooting van 1908 met het bedrag, noodig geacht, om eenige verbeteringen aan te brengen in 't Tout-lui-faut-kanaal ten behoeve van de gronden der vestigingsplaats Lelydorp aan den spoorweg. Door den gouvernements-gedelegeerde, den chef van het bouw-departement, was te voren de verzekering gegeven, dat het gevraagde crediet voldoende zou wezen na eene, ten opzichte van dit werk met al z'n tegenvallers zeker niet onbillijke vraag van den heer Bibaz, of zulks wel het geval zou zijn.

In diezelfde zitting werd de quaestie behandeld van eene beweerde ambtelijke schending van 't briefgeheim.

De procureur-generaal, Mr. Hofstede Crull, deelde hieromtrent het volgende mede:

Op schriftelijken last van den advocaat-generaal werden door den inspecteur Morren eenige brieven van het postkantoor naar het parket overgebracht. Uit een dier brieven, ten opzichte waarvan door den belanghebbende op het daartoe gedaan verzoek aan den advocaat-generaal was toegestaan van den inhoud kennis te nemen, waren toen zulke bezwarende omstandigheden tegen twee beschuldigden in eene bij de justitie aanhangige strafzaak gebleken, dat het onverwijld noodig was, zonder op de aanwezigheid van de belanghebbenden te wachten, van de andere brieven kennis te nemen. De advocaat-generaal had toen beslag op die brieven gelegd en daarvan proces-verbaal opgemaakt, waarna hij ze geopend had, eene handeling, waartoe hij naar het oordeel van den procureur-generaal volkomen gerechtigd was.

De heer Ellis, die dit zaakje geëntameerd had, zeide door de verschafte inlichtingen te zijn verrast, en verzocht de bespreking tot een volgende vergadering uit te stellen, welk verzoek met algemeene stemmen werd goedgekeurd.

De zaak was dus nog niet uit. Men zal zich herinneren, dat het hier betrof de opening van brieven, door twee naar Demerara uitgeweken, van misdrijf verdachte lieden aan kennissen te Paramaribo gezonden.

De Surinaamsche bladen maken melding van het brand ter hoofdptaats, die nog op het laatste nippertje, naar 't schijnt, werd gebluscht, terwijl men reeds voor de heele Saramaccastraat vreesde. Nu bepaalde de verwoesting door het vuur zich tot 2 huizen, terwijl het aangrenzende gebouw van den koopman Polak nog al belangrijke brandschade kreeg. Een oude, tachtigjarige blinde kwam in een der verbrande huizen in de vlammen om, zonder dat men eenig spoor van het lijk terugvond.

Huis en inboedels van de familie Levy — die door den brand getroffen werd — waren volgens *Onze West* niet verzekerd, van den heer Polak alleen het huis — 'n geducht koopje dus voor de betrokkenen.

Tot besluit nog een goed bericht, dat we aan *Onze West* ontleenen. Terwijl de cacao-uitvoer, vrijwel gelijken tred houdend met de cacao-productie, over het heele jaar 1906 nog niet 1.5 millioen kilogram bedroeg, werden in de negen eerste maanden van dat jaar reeds 1.615.388 kilogrammen uitgevoerd, zoodat de productie weer stijgende is, wat met den huidigen hoogen prijs van 't product voor belanghebbenden bijna gelijk komt met een normalen oogst van 3 millioen kilogrammen in tijden van normale prijzen.

Van Vreemde Koloniën.

Het arbeidersvaaagstuk in de duitsche koloniën.

De Duitsche planters in Oost-Afrika houden niet op te eischen, dat het bestuur zwaardere belastingen voor de inboorlingen invoere, opdat dezen genoodzaakt zullen zijn te werken om de belastingen te kunnen voldoen. In één opzicht werken de belastingen in Duitsch Oost-Afrika reeds op de aangegeven wijze, zij 't ook met voor de kolonie zelve négatief resultaat. Terwijl toch de planters van Oesambara maar geen arbeiders kunnen krijgen, zoodat 't bestuur hun reeds tegemoet kwam door eenige duizenden gevangenen uit den opstand, die in 't Zuiden der kolonie heeft gewoed, ter hunner beschikking te stellen, gaan de inboorlingen van 't eveneens Duitsche district Boekoba in menigte over de grens naar het, door de slaapziekte besmette Engelsch Oegandagebied, om er geld te verdienen en er aan de heerschende ziekte ten offer te vallen of voor een groot gedeelte geïnfecteerd naar hun land terug te keeren.

In de Duitsche kolonie Togo is deze quaestie bij een ordonnantie van den 20 September l.l. geregeld.

Tot het betalen der belasting door de inboorlingen zijn toegestaan de prestatiën in natura — arbeid of levering van producten — en de stortingen in geld. Het onderhoud der wegen, dat ten laste komt van de plaatsen, die zij doorsnijden, wordt niet als een arbeid beschouwd, die reden geeft tot vrijstelling van de belasting. Alleen de valiede mannen kunnen tot arbeid verplicht worden. De te leveren arbeid moet zoo rechtvaardig mogelijk over de verschillende districten worden verdeeld en tot 't minimum teruggebracht gedurende den oogsttijd. Elk inboorling kan verplicht worden twaalf dagen arbeid gedurende een jaar te verrichten. Dit maximum mag niet worden overschreden dan in geval van absolute noodzakelijkheid. De belanghebbenden kunnen zich van dezen arbeid vrijkoopen door de storting eener som berekend naar de hoegrootheid der locale arbeidsloonen.

De aldus geleverde arbeid wordt niet betaald, maar de arbeids- of om een Indisch woord te gebruiken heerendienstplichtigen of de hoofden hunner stammen kunnen van het bestuur gaven in geld of natura ontvangen. Zijn de plaatsen, waar gewerkt moet worden, ver verwijderd van de respect. woonplaatsen, dan zal den arbeiders voeding worden verschaft, hetzij in den vorm eener schadeloosstelling, in geld dan wel in natura.

Het bestuur moet een staat aanhouden van de door de inboorlingen verrichte dagtaken. De bewoners van Lome en Anceho, de hoofdplaatsen, zullen hunne belasting in geld betalen.

Men verwacht, dat dit voorschrift, dat 1 Januari a.s. in werking zal treden, bij de toepassing geen moeielijkheden zal opleveren. In werkelijkheid wordt toch bij deze ordonnantie wettig gesanctionneerd, wat reeds bestond, zooals ook de heer Rohrbach, oud-ambtenaar in de koloniën, reeds in een zijner geschriften opmerkte:

„Het is in Togo, waar wij de beste resultaten verkregen door de inboorlingen aan het werk te zetten. Het wegennet in onze kolonie, waarom onze buren ons benijden, is voor het grootste gedeelte in gedwongen arbeid door de inboorlingen aangelegd, zonder dat men tot gestrengheid of onmenschelijke behandeling zijn toevlucht moest nemen."

Die laatste opmerking mag, waar het een kolonie betreft, waar de ex-gouverneur Horn het voorbeeld gaf van onmenschelijke behandeling der inboorlingen en daarvoor van zijn post verwijderd werd, wel niet zonder voorbehoud worden aanvaard.

* * *

Krankzinnigenverpleging in de Fransche Koloniën.

Maurice Hamelin vestigt in de Dépèche Coloniale van 30 October l.l. de aandacht op de gebrekkige wijze, waarop in de Fransche koloniën in de krankzinnigenverpleging is voorzien, een onderwerp dat ook door de heeren René Decante, rechter te Chateaudun, en Louis Margain, oud-geneesheer in de koloniën, werd behandeld in een, door hem aan de Société de médecine légale de France aangeboden geschrift, waarvoor hun door de Académie des ciences morales et politiques een prijs van 5000 franken werd toegekend.

Op het oogenblik heeft de interneering van krankzinnigen in de Fransche koloniën op arbitraire wijze plaats en zonder eenigen waarborg tegen misbruiken. De verpleging is er ook in het geheel niet georganiseerd. Betreft het Europeanen, dan is er een werkelijk schandaal noodig voordat men tot interneering in een of ander hospitaal overgaat, en meestentijds dienen een vervroegde repatriatie of het toekennen van een verlof om de kwaal te verbergen.

De inlandsche krankzinnigen worden ook slechts zelden in de hospitalen opgenomen; zij deelen met de leprozen het lot der landloopers, bewegen zich langs de groote wegen, slapen en eten, zooals het toeval wil en stelen overal langs den weg. Zij worden niet eer bekend, dan wanneer ze voor eenig misdrijf in hechtenis worden genomen, en wanneer hun krankzinnigheid ten duidelijkste blijkt, worden ze dan in een of ander inlandsch hospitaal ondergebracht. Maar de meesten doen het aantal der veroordeelden aangroeien, ontsnappen, plegen zelfmoord of gaan ten onder in ellende en misdaad.

„In Laos," schreef eens de officier van gezondheid Lefèvre, „kan men dikwijls op de wegen krankzinnigen aantreffen, en een der meest voorkomende uitingen hunner ziekte is, dat ze zich inbeelden een buffel in hun buik mee te dragen. Dat zijn „pipops", zooals de inboorlingen de ongelukkigen noemen. De buitensporigheden dezer zieken en de schade door hen aangericht, drijven hun omgeving er toe zich van hen te ontslaan en hen te Bankoem aan de Namgoene te interneeren, waar een dorp van 300 huizen bestaat, dat een hoogst origineel asiel voor inlandsche krankzinnigen uitmaakt. Maar, vóór hun interneering, wordt de diagnose als volgt vastgesteld: de patiënt wordt aan handen en voeten gebonden in de rivier geworpen; blijft hij bovendrijven dan is hij niet bezeten; maar hij is „pipop", wanneer hij zinkt; en moet dan zijn verdere dagen te Bankoem slijten, wanneer men hem ten minste bijtijds heeft kunnen opvisschen.

Voor krankzinnige Europeanen wordt het noodzakelijk geacht hun den terugkeer naar het vaderland te vergemakkelijken. Op het oogenblik worden zij aan boord behandeld als de andere passagiers, en zijn zij daar dikwijls oorzaak van alarmeeringen of schandalen. 't Gebeurt zelfs, dat sommige stoomvaartmaatschappijen weigeren hen aan boord te nemen, en men moet in die gevallen zijn toevlucht nemen tot zeilschepen om hen naar Frankrijk terug te brengen. De Compagnie de navigation nationale heeft echter onlangs op hare schepen 't type Chodox- en Cholon-localiteiten voor krankzinnigen ingericht.

„Men zou," schreef Maurice Hamelin, „niet beter kunnen doen dan op het gebied der interneering van krankzinnigen in de koloniën het voorbeeld van de Hollanders en Engelschen te volgen. In Nederl.-Indië bestaan twee asylen volgens de laatste gegevens der wetenschap ingericht; het eene is te Buitenzorg bij Batavia en bevat 600 bedden; het andere is te Lawang. Bij beide bestaat de gelegenheid tot het beoefenen van den landbouw. In de Engelsche koloniën is de toestand niet minder goed. Er bevinden zich 26 asylen in Australië, 9 in West-Indië, 11 in Canada, 1 op Malta, 21 in Indië, 6 in Zuid-Afrika of in het geheel 74 asylen. De instellingen te Singapore en Rangoen kunnen als modellen worden aangehaald, zoo ook de oude instelling van Abassich te Kaïro, die geheel is getransformeerd. Dat is voor ons een navolgenswaardig voorbeeld, dat dringt, waar het 't werk der geneeskundige hulp voor inboorlingen, die ons koloniaal bestuur overal tracht te ontwikkelen, zal volmaken."

* * *

Lord Cromer over den toestand in Egypte.

Aan lord Cromer, den afgetreden vertegenwoordiger der Engelsche regeering in Egypte, werd door de City (Londen) het vrije burgerschap aangeboden. Bij die getegenheid heeft lord Cromer zijn meening gezegd over den toestand in Egypte.

Hij kwam daarbij te spreken over de gerustheid, waarmee men thans in Egypte den oogst kan afwachten. „Dat was niet altijd zoo," zei hij en vervolgde: „In oude tijden, wanneer de Nijl-meter, die sedert onheuglijke tijden te Kaïro bestond, lage cijfers aanwees, werden deze door de bevolking „engelen des doods" genoemd, en dat niet ten onrechte. Een lage Nijl beteekende ellende, armoede en zelfs hongersnood. Ik herinner me, dat toen ik 30 jaar geleden voor het eerst in Egypte kwam, daar een lage Nijl was, en het volk in vele der provinciale steden leefde, naar men mij verzekerde, van den afval in de straten. Duizenden stierven tengevolge van verhongering of de gevolgen van slecht en ongezond voedsel. Dit is nu alles veranderd onder de auspiciën van sir Colin Monerieff, sir William Garstin en andere uitnemende waterbouwkundige ingenieurs, die voor kort in dienst van het Egyptisch bestuur stonden, en zeer wel de makers van nieuw-Egypte kunnen worden geheeten."

De heer Cromer verwijlde ook bij de gewoonte der inlanders van het potten. In de laatste 4 jaren is dertien millioen pond sterling meer aan goud in het land gekomen, dan er uitging. Waar blijft al dat geld? vroeg hij, om daarop het volgende antwoord te geven:

„Het is bijna onmogelijk om deze vraag te beantwoorden op eenige nauwkeurige gegevens. Het is echter zeker, dat, behalve een klein gedeelte, dat naar het binnenland van Afrika gaat, een groot gedeelte in sieraden wordt omgezet. Ik heb 't uit zeer goede bron, dat in het laatste jaar voor een waarde van niet minder dan 2½ millioen pond dien weg opging. Het potten heeft er plaats in een mate, welke aan Europeanen ongelooflijk schijnt. Laat mij 'n paar voorbeelden geven. Kort geleden hoorde ik van een Egyptenaar, die bij zijn dood een vermogen van 80000 pond sterling naliet, dat zich geheel in goudgeld in zijn kelders bevond. Dan hoorde ik van een dorpssjeik, behoorende tot een klasse, die in de laatste jaren enorm in rijkdom en voorspoed is vooruiigegaan, dat hij eigendom gekocht hebbende voor een bedrag van 25000 pond een half uur later met een troep ezels aan kwam zetten, beladen met het geld, dat in zijn tuin was begraven. Ik hoorde, dat bij gelegenheid van een brand in een provinciestadje niet minder dan 5000 pond in aarden potten verborgen werden gevonden. Ik zou nog meer voorbeelden kunnen aanhalen. De oprichting van spaarbanken, de meerdere circulatie van papiergeld en meerdere bank-faciliteiten zullen, naar te hopen is, de inboorlingen van deze onvoordeelige gewoonte afbrengen, misschien, maar het zal een langzaam proces wezen, zooals alle opvoedings-processen langzaam gaan."

Het is de vraag, met het oog op hetgeen wij onlangs vernamen betreffende de houding der maulvies in Engelsch Indië, ten opzichte van dit vraagstuk, of het Mohamedaansch geloof, speciaal der Sunnieten, waartoe ook de Egyptenaren behooren, een gewenschte verbetering niet in den weg staat?

Ten slotte had de heer Cromer het over de Egyptische nationalisten. Met de gematigden onder hen, die een geleidelijke uitbreiding der instellingen van zelfbestuur wenschen, zeide hij ten volle te sympathiseeren, zoodat hij gedurende zijn geheele loopbaan in Egypte zijn best gedaan had dezen aan te moedigen. Maar met de extremisten, meende hij, dat men korte metten moest maken.

„Wat mij betreft, zei hij, ik zie slechts één manier om aan die onrust en opstootjes in Indië en Egypte een einde te maken. Dat is voort te gaan met onzen plicht te doen tegenover het volk dier beide landen, de straffende hand zwaar te doen gevoelen aan de extremisten, zoo deze de perken van de wet te buiten gaan, maar ons door hunne tegenwoordigheid of hun werken niet te laten afhouden, om zulke hervormingen in te voeren als kunnen worden geacht de wenschen van alle gematigde en redelijke lieden te bevredigen."

* * *

Het recht van vereeniging in Engelsch-Indië. Den 18den der vorige maand is aan den Raad van den gouverneur-generaal een ontwerp ter goedkeuring aangeboden, dat te voren in de *Gazette of India* werd gepubliceerd, waaraan het volgende ontleend wordt.

De wet ter voorkoming van opruiende samenkomsten van 1907, gelijk zij wordt geheeten, is van toepassing op de geheele uitgestrektheid van Eng.-Indië, doch alleen in de provinciën, welke daartoe te voren in de Gazette of India zijn aangewezen, terwijl aan de locale besturen de bevoegdheid gegeven wordt, om de wet van toepassing te verklaren in de geheele of een gedeelte der provincie bij afkondiging in het locale officiëele blad.

Met openbare samenkomst wordt in deze wet bedoeld elke samenkomst van meer dan twintig personen zoo in het openbaar als in besloten kring, waarbij eenig onderwerp wordt aangeroerd, dat verwikkelingen kan teweeg brengen of kwade gevoelens verwekken, of eenig politiek onderwerp door een of meer der aanwezigen wordt besproken, of eenig geschrift of gedrukte, betreffende een dier onderwerpen wordt vertoond of uitgedeeld.

Geen openbare samenkomst mag in die gedeelten, waar de wet van toepassing is verklaard, worden gehouden, dan na kennisgeving van het voornemen, daartoe aan den politie-chef en daarop bekomen vergunning, terwijl de politie het recht heeft die bij te wonen, terwijl ook na bekomen machtiging, 't alsnog aan de politie vrijstaat de samenkomst te verbieden.

De straffen op de eerste overtreding gesteld zijn: zes maanden gevangenisstraf of geldboete of beide tegelijk.

Gelijke straf wordt ook bedreigd tegen eventueele redenaars in de geproclameerde streken, die zonder daartoe vergunning te hebben bekomen in het openbaar of in een voor publiek toegankelijke plaats over de hiervoren genoemde onderwerpen lezingen of voordrachten houdt.

* * *

Tegen het concubinaat. De gouverneur-generaal der Philippijnen, Smith, heeft den strijd tegen het concubinaat onder de gouvernementsdienaren aangebonden. Daarover door de *Manila Times* ondervraagd, liet hij zich als volgt uit:

Geëmployeerden, die dit leven leiden, blameeren zich zelven niet alleen, maar zij laadden op de kolonie de zorg voor huisgezinnen, waarvoor zij verantwoordelijk zijn, doch niet verantwoordelijk kunnen worden gesteld. De man, die naar de Vereenigde Staten terugkeert, onverschillig of de vrouw hem de grootste trouw heeft bewezen en of hij kinderen bij haar heeft verwekt al of niet, laat hen dikwijls in den steek uit vrees om daarmee bij zijn familie aan te komen. Ik herinner me één geval, waarin de man drie kinderen en de moeder achterliet. Wanneer ik hem te Hongkong had kunnen pakken, zou ik hem hier teruggebracht hebben en hem genoodzaakt hebben haar te trouwen, wanneer dat in mijn macht was. Ik ben geen waker voor de zeden der officieren en geëmployeerden hier — ik heb wat anders te doen. Maar ik duld deze openlijke onzedelijkheid niet in eenig man, die zijn salaris van het gouvernement betrekt, dat hij daardoor in slechten reuk brengt. Trouwen met de concubine, of deze haar congé geven en anders weg.

INGEZONDEN.

Hooggeachte Redactie!

Beleefd verzoek ik u een plaatsje voor het volgend:

Het zij mij vergund u te wijzen op een onwaarheid door Indus in Het Vaderland verteld en door u overgenomen in het artikel: „Eene vraag, die alsnog behoort te worden gesteld en nog wat." Kol. Weekbl. no. 43.

De kapitein van het Fransche leger Bernard, die in tegenstelling met zoovele vreemdelingen — en Hollanders! — bewijzen heeft gegeven van zeer goed te kunnen opmerken en juiste beschrijvingen te leveren over onze Oost, schreef o. a. over den Atjeh-oorlog sprekende:

Il semble qu'il n'y ait que deux issues: l'évacuation, qui serait honteuse, et l' extermination des Atchinois, qui paraitrait exécrable au monde civilisé!

Hiervan maakt Indus: dat de Fransche kapitein B. na een bezoek aan Atjeh verklaarde, dat het uitroeien van de Atjehers, zooals hij dat door ons leger zag toepassen, de geheele beschaafde wereld verfoeilijk moet schijnen.

Daar wij niet kunnen aannemen, dat Indus de Fransche taal niet voldoende machtig is, zoo heeft hij den zin moedwillig verdraaid. Deze vervalsching van een aanhaling is zoowel tegenover den schrijver als tegenover het publiek, dat natuurlijk verwacht, dat de aanhaling juist is, onvergeeflijk en onwaardig.

Want waarom haalde Indus anders niet de volgende zinsnede aan uit hetzelfde werk, eenige bladzijden vroeger:

„On ne peut cependant pas reprocher à la Hollande d'avoir entretenu la guerre par ses exigences ou la violence des répressions, tant a été tenté pour amener les Atchinois à déposer les armes. On a respecté leur organisation, leur droits, leur religion; on maintient aux chefs leurs privilèges: tout cela ne suffit point à satisfaire ces patriotes indomptables."

Is dit niet lijnrecht in strijd met hetgeen Indus den heer B. wil doen beweren?

Uwe terechtwijzing aan het adres van B. is hierdoor dus overbodig geworden; hij heeft nimmer gezegd, dat wij Atjeh uitmoorden. Maar wel is hij eveneens van meening, dat onze troepenmacht aldaar te zwak is:

Dès maintenant avec les faibles forces dont dispose le général Van Heutz on a réalisé tout ce qu'il était possible de faire. Mais comment conserver les avantages acquis? A peine a-t-on rétabli la paix sur un point, que de nouveaux désordres éclatent ailleurs. Il faudrait sur cet immense territoire un corps d'occupation trip.e de celui qui est engagé. Il n'y à Atjeh, que quatre mille hommes pour surveiller, le long des côtes, une bande de terre de 800 kilomètres de longueur. On risque fort, avec de si faibles ressources de tout entreprendre, sans rien pouvoir achever.

Thans zitten wij niet meer „le long des côtes"; doch ook in het grootste gedeelte van het binnenland, zonder dat de sterkte vermeerderd is.

Zeer zeker heeft u gelijk, waar u zegt, dat de ploeg naast den soldaat behoort te staan, waar u zoekt naar economische verbetering van den toestand. Maar dit laat Indus koud, zijn doel is: breed uitmeten der tekortkomingen van het leger, schetteren over „bandelooze soldateska", alles en allen over één kam scherende en hij bedenkt niet, dat dergelijk geschetter, evenals het zinneloos tieren van een De Stuers, nimmer verbetering, wel verbittering teweeg brengt.

U dankend voor de verleende plaatsruimte,

Hoogachtend,

F. J. P. SACHSE.

Een belangrijk voorstel.

(Aangeboden)

De resident van Madoera, de heer F. Fokkens, heeft een belangrijk voorstel aan de Indische Regeering ingediend, n.l. een voorstel tot oprichting van een Gouvernements Levensverzekeringbank, speciaal ten behoeve van Europeesche en Inlandsche landsdienaren, militairen daaronder begrepen. — Hij wil geen Gouvernementsbank ten behoeve van iedereen, omdat hij dan groote oppositie vreest, verwijtingen van brood uit den mond nemen, enz., die de oprichting zou doen mislukken, doch wenscht zich te bepalen tot genoemde categorie van personen, waartegen niets te zeggen valt, omdat een Staat natuurlijk voor zijn eigen dienaren inrichtingen als de onderwerpelijke in het leven mag roepen. Dit gaat een ander niets aan.

Zijn doel met de oprichting der Bank is een nieuwe bron van inkomsten voor het Gouvernement te scheppen, de Regeering ook te laten participeeren in de aanzienlijke winsten, die door de verschillende levensverzekeringsmaatschappijen worden gemaakt. De groote securiteit, die de Bank aan kan bieden — grooter dan eenige andere particuliere maatschappij — zal haar een ruime cliëntèle verschaffen, terwijl het kunnen uitzuinigen op belangrijke uitgaven voor reclame, inspectie en agentschappen haar gemakkelijk goede winsten kan doen maken.

Tal van ambtenaren en officieren zijn thans huiverig om een levensverzekering aan te gaan, omdat zij geen genoegzaam vertrouwen stellen in de verschillende maatschappijen. Ik ken er, die zich bij twee à drie maatschappijen tegelijk verzekeren, voor het geval er één mocht fout gaan.

Ongetwijfeld zullen zij zich dus liever wenden tot de Gouvernementsbank.

Vooral ook met Inlandsche ambtenaren zal dit 't geval zijn. Onder hen zijn er nog maar betrekkelijk weinigen, die een verzekering hebben gesloten, voor een groot deel uit vrees, dat zij hun geld zullen verliezen. En toch is het zoo noodig, dat de Inlandsche ambtenaren daartoe langzamerhand gebracht worden, opdat er een einde kome aan het zonder pensioen of onderstand in kommervolle omstandigheden achterlaten van weduwen en weezen.

Alleen een Gouvernements Levensverzekeringbank zal hierin een gunstige verandering kunnen brengen.

Het voorstel van den resident Fokkens werd door den Gouverneur-Generaal in handen gesteld van den Raad van directeuren.

Naar men wil, keurde de Raad de zaak af op weinig steekhoudende gronden, die den indruk geven, dat het opzien tegen het entameeren van zoo'n nieuwigheid daarbij een belangrijke rol heeft gespeeld.

Resident Fokkens is echter niet gemakkelijk uit het veld te slaan en heeft in een repliek het advies van den Raad geheel, en, naar wij hoorden, afdoend bestreden, en de wensch uitgedrukt dat de landvoogd de aangelegenheid nog eens zou overwegen.

Zou het geen zaak zijn, dat de Minister van Koloniën en de leden onzer Volksvertegenwoordiging zich van deze zaak op de hoogte stelden en de betreffende stukken ter lezing vroegen?

Het komt ons toch voor, dat wij hier te doen hebben met een voorstel, dat wel degelijk van alle kanten behoort te worden bekeken, daar er groote waarschijnlijkheid bestaat, dat bij aanneming van 't denkbeeld van den heer Fokkens, een belangrijke bron van inkomsten voor de Indische schatkist zal worden geopend.

X.

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 4 en 8 October 1907.

BENOEMINGEN.

Tot ass.-res. van Indramajoe (Cheribon) de ass.-res. van Pasoeroean, F. Ph. H. Maurenbrecher;

tot ass.-res. van Pasoeroean (Pasoeroean) de controleur bij het B. B. op J. en M. Ch. F. Borel;

tot oudst-aanwezend stadsgeneesheer te Soerabaja dr. F. Wydenes, thans tijdelijk met die betrekking belast;

tot onderwijzer 2e kl. bij het Europ. lager onderwijs, de onderwijzer 3e kl. H. J. Tummers;

tot 3en commies ter griffie Hooggerechtshof van N.-I., de klerk J. J. F. Adels;

tot lid van den gemeenteraad van Semarang, P. A. F. Maier, dir. off. van gezondh. 2e kl. aldaar;

tot controleur E. A. G. J. van Delden, ambt. op wachtgeld; wordt geplaatst in de res. Semarang;

tot onderwijzer 1e kl. en hoofd der school te Pasoeroean, H. J. Duijvelaar, van verlof uit Europa terugverwacht;

tot opzichter 2e kl. B. O. W. de ambt. op non-activiteit H. J. Lach te Bère en J. B. Willemsz Geeroms;

tot adj.-chef 2e afd. S.S. op Java, de ambt. op nonactiviteit J. Wouters;

tot 2en commies bij het Hooggerechtshof v. N.-I. de 3e commies G. A. Lapré en de griffier van den landraad te Pontianak J. E. Weijzig;

tot burgerlijk ambt. in de res. Batavia G. J. ter Poorten;

tot onderwijzer 3e kl. te Siboga D. Tol; te Batavia L. Lakeman;

tot opzichter 2e kl. B. O. W. de ambt. op non-activiteit C. J. F. Ch. van Raalten;

tot controleur Raden Mas Ario Koesoemo Joedo Soemiodo — tijdelijk toegevoegd aan den inspecteur van het Inl. landbouwcredietwezen.

Inlandsche Ambtenaren.

Tot tijdelijk Inl. off. van justitie, in het regentschap Berbek (Kediri) de ass. wedono van Grogol, gol, Raden Sastrasoedirdja;

tot lid van den landraad te Indramajoe (Cheribon) Mas Kramadiraksa, gepens. wedana van Madja.

Bestuur over Vreemde Oosterlingen.

Tot kapitein der Chineezen te Semarang, Oeij Kin Gwan, luitenant zijner natie aldaar;

tot luitenant der Chineezen te Semarang, Liem Tjaij, particulier aldaar.

Voornaamste inhoud van Nederlandsche Tijdschriften over Oost- en West-Indië.

De Indische Gids November 1907.

Landraadvoorzitters, enz., door Boeka. — De nieuwe artikelen 75 en 109 van het Ned.-Indische Regeeringsreglement en wat er uit groeien zal?, door Mr. I. A. Nederburgh. — Oprichting van Inlandsche rechtscholen in Indië, door A. J. H. Scherp. — Moeten de Algemeene Ontvangers ambtenaren blijven van de rechten van successie en overgang? door H. F. N. Taylor Kraaij. — Aan welke eischen een bestuursambtenaar moet voldoen, door J. F. H. Schultz van Vlissingen. — De geheime genootschappen der Chineezen. — Een nieuw advies inzake de zelfstandigheid van Nederlandsch-Indië, door J. E. de M. — Zon en ziel, penpraat van Ganeça. — Varia. — Maandelijksche Revue van brochures enz., door J. E. de M. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en Industrie. — Maandelijke Bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller. — Financiëel overzicht.

De Indische Mercuur. Nov. 1907.

Een ontvezel-machine voor Manila-hennep. — De bouw van spoorwegen in Zuid-China. — Plantenvereeniging „Semarang—Kedoe". — Concessiën ter Oostkust van Sumatra. — Ontwerp-ordonnantie tot tegengang van misstanden bij de tabakskultuur op Java en Madoera. — Koloniaal Verslag 1907 van Suriname. — Ziekte in den Sawo-Manilla-boom. — Invoer op en uitvoer van Java in Juli 1907. — Cocos nucifera. Practische handleiding voor cocoscultuur, door E. Bolten. Vervolg. — Kultuurberichten. — Verslagen van Maatschappijen. — Technisch Bijvoegsel.

Vragen van den dag. Nov. 1907.

De Nederlandsche taal op de benedenwindsche eilanden onzer kolonie Curaçao, door I. A. Snijders. — De voeding in Ned. Oost-Indië. Een sociaal-economische beschouwing, door P. Adriani.

Weekblad van Indië. 1907. No. 23.

The Schutterij in the Dutch Colonies, door M. van Geuns. — Brieven uit Patria, door Jan Willemsz. — Dr. H. P. N. Muller, met portret. — Tosari. Aanteekeningen en herinneringen van een ziekte-verlofganger, met afb. — Balikpapan, door J. E. Jasper, met afb. — Nonna Ninah Kamajoeh, met portret. — Over gouvernementsinternaten, door P. Vermeulen. — Indrukken van den dag, door Corax — Enz.